

ZB-114

April-2014

M.A., Sem.-IV

507 : Sanskrit

भगवदज्जुकीयम्

प्रहसनम्

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : प्रश्नपत्रमां आपेलो डोय ते प्रश्ननो ४ नंभर उत्तरवडीमां लभो.

1. (A) यूनिट-1 (नीयेनाभांथी गभे ते अेकनो अनुवाड करो) :

7

- (1) देहो रोग निधिर्जरावशगतो लीनान्तकाधिष्ठितो
यो नित्यप्रतिघातरूद्ध विषयस्तीरे यथा पादपः ।
तं लब्ध्वा सुकृतैरनेकगुणितैर्देहात्मना विस्मितो
मत्तो यो बलरूपयौवनगुणैर्दोषान् न तान् पश्यति ॥

- (2) परिव्राजकः अथ किम् । सत्यमनृतं
याभिसन्धाय कृतं बन्धकं भवति । कुतः,
यदा तु सङ्कल्पितमिष्टमिष्टतः करोति
कर्मावहितेन्द्रियः पुमान् ।
तदास्य तत् कर्मफलं सदा सुरैः
सुरक्षितो न्यास इवानुपाल्यते ॥
शाण्डिल्यः कदा नु खलु तस्य फलं लभते ।
परिव्राजकः यदा विरागमैश्वर्यं लभते ।

(B) यूनिट-1 (नीयेनाभांथी गभे ते अेकनो अनुवाड करो) :

7

- (1) परिव्राजकः- रागद्वेषयोर्मध्यस्थता । कुतः,
सुखेषु दुःखेषु च नित्यतुल्यतां
भयेषु हर्षेषु च नातिरिक्तताम् ।
सुहृत्स्वमित्रेषु च भावतुल्यतां
वदन्ति तां तत्त्वविदो हयसङ्गताम् ॥

शाण्डिल्यः एतत् पुनरस्ति ।

परिव्राजकः नासतः संज्ञा भवति ।

- (2) परिव्राजकः मूर्ख ! अहन्यहनि हीयमानेष्विन्द्रियेषु किं ते रमणीयम् । कुतः,
अभ्यागतः किसलयाभरणो वसन्तः
प्राप्ता शरत् कुमुदषण्ड विभूषणे ति ।
बालो नवेष्वृतुषु रज्यति नाम लोके
यज्जीवितं हरति तत्किल रम्यमस्य ॥

2. (A) યૂનિટ-2 7
 ‘ભગવદ્જજુકીય’ સાહિત્યનો હાસ્યરસ દર્શાવતી કૃતિ છે. – સમજાવો.
અથવા
 ‘ભગવદ્જજુકીય’ નાટકમાં પરિવ્રાજક દ્વારા રજૂ થયેલ કોઈપણ ત્રણ સંવાદ સમજાવો.
- (B) યૂનિટ-2 7
 ભગવદ્જજુકીય સાહિત્યકૃતિમાં જણાવેલ ‘શિક્ષાપદ’ વિશે લખો.
અથવા
 ભગવદ્જજુકીય નાટ્યકૃતિમાં ‘રામિલક’ દ્વારા રજૂ થયેલ શૃંગાર રસ વિશે લખો.
 (શ્લોક 27-28)
3. (A) યૂનિટ-3 7
 ભગવદ્જજુકીયમાં શાણ્ડિલ્ય દ્વારા રજૂ થયેલા સામાજિક એકલતાના સંવાદ વિશે ચર્ચા કરો.
 (શ્લોક-5).
અથવા
 ભગવદ્જજુકીયમાં પરિવ્રાજક દ્વારા રજૂ થયેલા આત્મા-અંતરાત્મા (કર્માત્મા) વિશેના સંવાદ જણાવો. (શ્લોક-8)
- (B) યૂનિટ-3. 7
 ભગવદ્જજુકીયમાં શાણ્ડિલ્ય ગણિકાના ગીત ઉપર અભિભૂત થયા છે. – તે અંગે જણાવો.
 (શ્લોક 18-19)
અથવા
 ભગવદ્જજુકીયમાં પરિવ્રાજક દ્વારા જણાવેલ તત્ત્વદર્શન વિશે લખો.
4. (A) યૂનિટ-4. 7
 ભગવદ્જજુકીય નાટકમાં ‘શાણ્ડિલ્ય’ના ચરિત્ર વિશે જણાવો.
અથવા
 ‘ભગવદ્જજુકીય’ એ પ્રહસનનો શુદ્ધ કે સંકીર્ણ પ્રકાર છે. – ચર્ચા કરો.
- (B) યૂનિટ-4. 7
 ભગવદ્જજુકીય નાટકમાં ‘વસંતસેના’નું ચરિત્ર આલેખો.
અથવા
 ‘ભગવદ્જજુકીય’ નાટકમાં ‘વૈદ્ય’ દ્વારા બનતી ઘટનાઓ આલેખો.
5. યૂનિટ 1 થી 4. 14
 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
 (1) પરિવ્રાજકનો શિષ્ય _____ છે.
 (ચેટી, વૈદ્ય, શાણ્ડિલ્ય)
 (2) ગણિકાના _____ દ્વારા પ્રાણ ચાલ્યા જાય છે.
 (યમપુરુષ, સર્પ, વૈદ્ય)
 (3) અશોકના પાંદડાઓની અંદર _____ સંતાયેલો રહે છે.
 (ચિત્તો, વાઘ, સિંહ)

- (4) પરિવ્રાજક _____ ફળને સેવે છે.
(કર્મફળ, બુદ્ધિફળ, યોગફળ)
- (5) ભગવદ્ગજુકીય કયો નાટ્યપ્રકાર છે ?
(પ્રહસન, વ્યાયોગ, ભાણા)
- (6) ભગવદ્ગજુકીયમાં શ્રાદ્ધ પિંડની ચર્ચા કોણ કરે છે ?
(શાણ્ડિલ્ય, સૂત્રધાર, વિદુષક)
- (7) સુખ અને દુઃખમાં સમતુલા જાળવવાની વાત કોણ કરે છે ?
(ચેટી, પરિવ્રાજક, શાણ્ડિલ્ય)
- (8) પરિવ્રાજક મૂર્ખ શબ્દ કોના માટે વાપરે છે ?
(ગણિકા, શાણ્ડિલ્ય, વૈદ્ય)
- (9) શૃંગારમાંથી કયો રસ ઉદ્ભવે છે ?
(કરુણારસ, વીરરસ, હાસ્યરસ)
- (10) 'મૂષા' એટલે શું ?
(સોનુ ગાળવાનું પાત્ર, સોનાની રાશિ, સૂર્યનું નામ)
- (11) ગણિકાથી કોણ આકર્ષાય છે ?
(પરિવ્રાજક, રામિલક, શાણ્ડિલ્ય)
- (12) ભગવદ્ગજુકીય કૃતિનો નાયક કોણ છે ?
(પરિવ્રાજક, શાણ્ડિલ્ય, રામિલક)
- (13) ગણિકાના શરીરમાં કોનો આત્મા હોય છે ?
(વિદુષક, પરિવ્રાજક, શાણ્ડિલ્ય)
- (14) નાટકમાં જણાવેલ ઉદ્યાનમાં કયું વૃક્ષ છે ?
(ચંપો, કદમ્બ, બંને)
-

